

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 243/2016-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. augusta 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej, zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Kašubom, Holubyho 51, Martin, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 303/2010, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 303/2010 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Martin p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Martin je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 296,44 € (slovom dvestodeväťdesiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Kašubu, Holubyho 51, Martin, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 243/2016 z 19. apríla 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „odporca“ alebo „otec“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 303/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie začalo podaním návrhu na zvýšenie výživného na maloleté dieťa 6. októbra 2010 na okresnom súde, kde je vedené pod sp. zn. 12 P 303/2010. Na návrh sťažovateľa okresný súd rozhodoval o zmene výživného na maloleté dieťa aj o striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

3. Sťažovateľ uvádza, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené.

4. Sťažovateľ v nadväznosti na to navrhuje, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Napokon sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a úhrady trov konania.

5. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. Spr 460/16 (doručeným ústavnému súdu 16. júna 2016), v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Dovolím si uviesť toľko, že bez relevantných dôkazov, na ktoré poukazujú účastníci v predmetnom konaní, najmä pokiaľ ide o zisťovanie príjmov otca maloletej počas vykonávania svojej profesie na území [REDAKOVANÉ], nemá súd reálnu možnosť vo veci rozhodnúť vzhľadom aj na doteraz zabezpečené listinné dôkazy, ktoré neboli dostatočné a pre ktoré došlo aj k zrušeniu rozhodnutí, ktoré boli vydané v merite veci.

Dovolím si podotknúť, že vzhľadom na to, že je nevyhnutná komunikácia s orgánmi v zahraničí, je potrebné vykonávať preklady jednotlivých listinných dôkazov a toto všetko je spojené s väčšími časovými nárokmi. ...

Od 01. 06. 2015 bolo nariadených 6 pojednávaní, z ktorých 3 boli odročené z dôvodu práceneschopnosti 2 zákonných sudkýň a 2 z dôvodov na strane otca. Najbližšie sa vec bude pojednávať na pojednávaní dňa 22. 06. 2016, ktorý nariadila ešte predchádzajúca zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ]. Som toho názoru, že dôvody, ktoré spôsobili neprimeranú dĺžku konania, sú objektívneho charakteru, a to najmä to, že vec má pridelenú už piaty zákonný sudca, ide o rozsiahly spisový materiál a každý sudca potrebuje primeraný čas na oboznámenie sa so skutkovým stavom a je potrebné dokazovať zárobkové pomery otca, ktoré dosahoval/dosahuje v zahraničí.“

6. Ústavný súd z predloženého spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 12 P 303/2010 zistil, že vo veci od podania návrhu na zvýšenie výživného na maloleté dieťa 6. október 2010 až dosiaľ boli vo vzťahu k predmetu sťažnosti vykonané tieto relevantné procesné úkony:

- 19. november 2010 – odporca na okresnom súde prevzal podaný návrh a oznámil svoju kontaktnú adresu,

- 23. november 2010 – okresný súd realizoval zisťovanie prostredníctvom inštitúcií vo Veľkej Británii týkajúce sa príjmov otca maloletého dieťaťa,

- 28. január 2011 – okresný súd odročil pojednávanie na neurčito na účely ďalšieho dokazovania, ktoré požadovali účastníci konania,

- 8. apríl 2011 – okresný súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok vo veci samej, proti ktorému podala 20. mája 2011 matka maloletého dieťaťa odvolanie; odvolanie proti rozsudku 23. mája 2011 podal aj sťažovateľ,

- 17. august 2011 – po predložení veci Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu a 17. októbra 2011 mu vrátil súdny spis na ďalšie konanie,

- 6. marec 2012 – okresný súd pojednávanie odročil na 25. máj 2012 na účely ďalšieho dokazovania,

- 23. apríl 2012 – okresný súd uznesením ustanovil prekladateľa z jazyka arabského na preloženie predložených listín,

- 25. máj 2012 – okresný súd pojednávanie odročil na 7. september 2012 z dôvodu nepredloženia správy týkajúcej sa otca od dožiadaného orgánu,

- 7. september 2012 – okresný súd odročil pojednávanie na 26. október 2012 na účely rozhodnutia o otázke kolízneho opatrovníka,

- 10. október 2012 – krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu o ustanovení kolízneho opatrovníka, pričom okresný súd predmetné uznesenie expedoval účastníkom konania 15. marca 2013(!),

- 2. apríl 2013 – predmetný súdny spis bol pridelený na rozhodnutie novej zákonnej sudkyňi,

- 17. jún 2013 – okresný súd uznesením ustanovil prekladateľa z jazyka anglického,

- 5. september 2013 – okresný súd požiadal ustanoveného prekladateľa o realizáciu prekladov v súvislosti s vykonaním dôkazov podľa nariadenia ES 1206/2001, pričom prekladateľ preložené písomnosti predložil 27. septembra 2013,

- 22. január 2014 – okresnému súdu bolo vrátené dožiadanie z [REDAKOVANÉ] s poučením ako postupovať pri jeho vybavení, pričom okresný súd sa následne 24. februára 2014 obrátil na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“),

- 25. november 2014 – súdny spis bol pridelený novej zákonnej sudkyňi, keďže predchádzajúca zákonná sudkyňa odišla do dôchodku,

- 22. december 2014 – okresný súd urgoval ministerstvo vo veci vybavenia dožiadania,

- 23. apríl 2015 – okresnému súdu bol doručený preklad listu a okresný súd uznesením z 5. mája 2015 priznal prekladateľovi odmenu,

- 24. jún 2015 – pojednávanie sa neuskutočnilo, pričom na žiadosť právneho zástupcu otca boli opakovane nariadené termíny pojednávania; ostatný termín pojednávania bol nariadený na 12. august 2015,

- 12. august 2015 – pojednávanie sa z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne neuskutočnilo a bolo odročené na 16. september 2015, ktoré sa neuskutočnilo z dôvodu žiadosti právneho zástupcu otca (kolízia s iným pojednávaním),

- 30. september 2015 – ani toto pojednávanie sa z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne neuskutočnilo,

- 26. október 2015 – vec bola na základe Dodatku č. 10 k rozvrhu práce na rok 2015 pridelená novej zákonnej sudkyňi,

- 19. január 2016 – pojednávanie bolo bez prejednávania veci z dôvodu práceneschopnosti otca odročené na 18. marec 2016, ktoré bolo z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne preročené na 22. jún 2016,

- 26. apríl 2016 – na základe Dodatku č. 3 k rozvrhu práce na rok 2016 bola vec pridelená novému zákonnému sudcovi,

- 22. jún 2016 – okresný súd rozhodol čiastočným rozsudkom v merite veci.

7. K vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti doručenému ústavnému súdu 16. júna 2016 sťažovateľ zaujal v podaní doručenom ústavnému súdu 27. júna 2016 takéto stanovisko:

«K doručenému vyjadreniu predsedníčky Okresného súdu Martin sp. zn.: Spr 460/16 uvádzam v stručnosti iba toľko, že sa zaoberá úkonmi len posledného roku prebiehajúceho konania, ktoré sa však blíži už k šiestemu roku trvania. Navyše som toho názoru, že pre potreby rozhodnutia o návrhu na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti mohol súd zväžiť aplikáciu ustanovenia § 112 ods. 2 OSP a neudržiavať stav, kedy platí výrok: „ak matka nie je ochotná spolupracovať a komunikovať s otcom dieťaťa, je dôležitou otázkou, prečo jej chýba ochota a vyspelosť v záujme maloletého dieťaťa participovať s otcom na jeho výchove a spolupracovať s ním. Zverenie dieťaťa do výlučnej osobnej starostlivosti len jednému z rodičov nesmie byť výrazom ústupku vzájomnej rivalite rodičov, ktorá len sleduje „boj o dieťa“, prípadne nízke pohnútky jedného rodiča trýzniť druhého rodiča prostredníctvom vlastného dieťaťa.“ (str. 6 odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 6 CoP/61/2011 zo dňa 17. 08. 2011).

Takmer šesť rokov trvajúce konanie podľa môjho názoru nie je možné ospravedlniť ani zmenou zákonného sudcu. Preto na podanej sťažnosti trvám v celom rozsahu.»

8. V podaní doručenom ústavnému súdu 2. augusta 2016 sťažovateľ k veci uviedol, že:

«Na pojednávaní uskutočnenom dňa 22. 06. 2016 bolo matkou ako aj mnou predložených viacero listinných dôkazov. Môj právny zástupca ich predložil aj právnemu zástupcovi matky. Keďže opačne tomu tak nebolo, môj právny zástupca požiadal, aby sa mohol s týmito listinnými dôkazmi oboznámiť. K tomuto nedošlo aj pre rozsah predložených dokladov. Listinné dôkazy boli odložené bokom a neboli vykonané.

Súd vyhlásil čiastočný rozsudok pod vplyvom troch sťažností podaných pre prieťahy v konaní. Rozhodol o zamietnutí môjho návrhu na zverenie maloletej dcéry do striedavej osobnej starostlivosti, hoci nejde o rozhodnutie o čiastočnom nároku. O tomto návrhu ani nevykonával dokazovanie, len sa uspokojil s tým, že poukázal na rozhodnutie odvolacieho súdu pred viac ako pol roka v inej prejednáwanej veci. Nerešpektoval tak právny názor

odvolacieho súdu v prejednávanej veci a hoci uviedol, že v poslednom čase sa zlepšuje komunikácia medzi rodičmi, zmenu stavu ponechal bez povšimnutia.

Súd rozhodol o výške splátok zameškaného výživného, hoci sám v rozsudku uvádza, že na rozhodovanie po marci 2013 nemá podklady. To znamená, že určil výšku plnenia bez posúdenia schopnosti a možností povinného rodiča ku dňu rozhodovania (§ 154 ods. 1 OSP), hoci mu danú povinnosť ukladá hmotnoprávny predpis.

V odôvodnení rozsudku sa snaží súd „zhodiť“ vinu na prietahy v konaní na moju osobu s tým, že ja som nespolupracoval. Ja som od začiatku uvádzal svoj príjem a na tom sa nič nezmenilo. Ak niekto zverí svoje finančné prostriedky na podnikanie druhej osobe (osobitne, ak tá osoba nemôže sama na území niektorej krajiny podnikat' alebo pracovať), tak potom následne idú výsledky tohto podnikania späť k poskytujúcej osobe. Súd pritom nepočkal ani na listinné dôkazy, ku ktorých predloženiu ma vyzval.

Vydanie čiastočného rozsudku má podľa môjho názoru jediný cieľ – odvrátiť pre súd prvej inštancie negatívne rozhodnutie o podanej ústavnej sťažnosti. Preto sa odôvodnenie rozsudku zaoberá údajným vinníkom prietahov, preto je vydaný čiastočný rozsudok, aj bez dôkazného stavu ku dňu jeho vyhlásenia, preto súd nevykonal predložené listinné dôkazy a preto je návrh na zverenie maloletého dieťaťa čiastočným nárokom, o ktorom navyše nie je potrebné ani vykonať dokazovanie.

Vyššie uvedená argumentácia bude predmetom podaného odvolania proti uvedenému rozsudku.»

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

12. Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

15. Pokiaľ ústavný súd v ďalšom texte poukazuje na Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), ide o znenie platné do 1. júla 2016.

16. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

18. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, keď bude konať nové pojednávanie a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

19. Podľa § 120 ods. 2 OSP vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojiteľnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e), súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhlí. V citovanom zákone ustanovení sa premieta zásada materiálnej pravdy, ktorá sa stále uplatňuje v nesporových konaniach (ku ktorým patrí aj konanie o zvýšenie výživného) a ktorá znamená, že zodpovednosť za výsledok konania nesie súd a že účastníci, ktorí sú subjektmi konania, nie sú pri svojej nečinnosti pri dokazovaní postihnutí žiadnou sankciou ani negatívnymi dôsledkami.

20. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou

(III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

21. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, predmetom konania je posúdenie podmienok zmeny výšky už určeného výživného na neplnoleté dieťa sťažovateľa. Ide o konanie, ktoré právne zložité obvyčajne nie je, metodika všeobecných súdov vo veciach starostlivosti o maloletých aj s medzinárodným prvkom (sťažovateľ, otec dieťaťa je cudzí štátny príslušník) je dostatočne jasná a podopretá ich stabilizovanou judikatúrou. Ústavný súd pripúšťa určitý stupeň skutkovej náročnosti v súvislosti so zabezpečením dôkazov prostredníctvom dožiadaní adresovaných príslušným orgánom vo Veľkej Británii, no súčasne konštatuje, že uvedenou skutočnosťou nie je možné ospravedlniť stav napadnutého konania v čase rozhodovania o sťažnosti ústavným súdom. Dôvodom na ospravedlnenie daného stavu podľa názoru ústavného súdu nemôže byť ani nutnosť ustanovenia kolíznych opatrovníkov a tlmočníkov, pretože ide o nenáročné procesné úkony a navyše v okolnostiach danej veci ide o uplatnenie nárokov pre maloleté dieťa, ktoré vo všeobecnosti vyžaduje postup okresného súdu s osobitnou rýchlosťou (napr. III. ÚS 344/05, IV. ÚS 31/06, II. ÚS 19/07).

22. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 12 P 303/2010, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd zo spisu nezistil, že by vo vyhodnocovanom konaní existovali také skutočnosti, ktoré by v súvislosti s prietahmi mali byť pripísané na ťarchu sťažovateľa. Ani okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti na takúto skutočnosť nepoukázal.

23. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu.

24. Ústavný súd konštatuje, že priebeh napadnutého konania bol v zásade plynulý, keď okresný súd vo veci vykonal veľký počet procesných úkonov v zásade v primeraných časových intervaloch, no na druhej strane bez konkrétneho posunu v merite veci, a preto je potrebné tento postup vyhodnotiť ako neefektívny.

25. Neefektívny postup vytkol okresnému súdu aj krajský súd v uznesení sp. zn. 6 CoP 61/2011 zo 17. augusta 2011, ktorým zrušil meritórny rozsudok okresného súdu z 28. septembra 2006 vytykajúc okresnému súdu nedôsledné zisťovanie majetkových pomerov sťažovateľa.

26. Ústavný súd pripúšťa, že zabezpečovanie dôkazov prostredníctvom dožiadania od príslušných orgánov v cudzine samo osebe objektívne prispieva k predĺženiu priebehu konania, no v okolnostiach danej veci z prípisu ([REDACTED]) doručeného okresnému súdu 7. mája 2012 vyplýva, že dožiadanie nebolo možné vykonať z dôvodu, že požadované údaje neboli dostatočne špecifikované. Z uvedeného dôvodu bolo nutné uvedené dožiadanie doplniť a opakovane odoslať na vybavenie, čo nepochybne prispelo k predĺženiu napadnutého konania.

27. Ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre uviedol, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia na neho obrátili s návrhom, aby o ich veci rozhodol (napr. III. ÚS 108/09).

28. V súvislosti s významom sporu pre sťažovateľa už ústavný súd viackrát uviedol, že ak sú predmetom konania vzájomné vzťahy medzi rodičmi a deťmi, konaniam o týchto vzťahoch majú príslušné súdy venovať mimoriadnu starostlivosť, pretože dĺžka napadnutého konania závažne ovplyvňuje zabezpečenie základných životných potrieb maloletých detí (I. ÚS 194/03).

29. Aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že tento súd medzi veci, pri ktorých sa zohľadňuje aj predmet konania, zaraďuje aj vzájomné vzťahy medzi rodičmi a deťmi, preto konaniu o týchto vzťahoch príslušné súdy majú venovať „mimoriadnu starostlivosť, pretože procesné omeškanie v takejto veci môže mať za následok *de facto* rozhodnutie o otázke predloženej súdu“ (H. v. Spojené kráľovstvo z 8. 7. 1987, séria 120-A, bod 85). Argumenty okresného súdu poukazujúce na to, že vec na rozhodovanie mali pridelenú už piati zákonní sudcovia, nemohol akceptovať, keď vo svojej predchádzajúcej stabilnej judikatúre už konštatoval, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní. Ústavný súd poznamenáva, že nemožno v žiadnom prípade prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to môže mať za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd (II. ÚS 311/06, IV. ÚS 383/08, III. ÚS 327/2015).

30. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval dostatočne efektívne a v dostatočnej miere nezohľadnil, o čo sťažovateľovi v tejto veci ide. Do dňa prerokovania sťažnosti ústavným súdom napadnuté konanie nebolo právoplatne skončené, teda stav právnej neistoty sťažovateľa odstránený nebol.

31. Uvedený postup okresného súdu teda nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu § 100 ods. 1 OSP tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

32. Na základe uvedeného a berúc do úvahy aj to, o čo sťažovateľovi v konaní ide, dospel ústavný súd k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní o návrhu na zvýšenie výživného, v jeho priebehu rozšírené aj o rozhodovanie o striedavej osobnej

starostlivosti oboch rodičov, ktoré je ním vedené pod sp. zn. 12 P 303/2010, došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

33. Ústavný súd aj napriek záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov vzhľadom na to, že túto povinnosť mu uložil už v náleze sp. zn. III. ÚS 353/2015 z 20. októbra 2015, ktorým bolo vyhodnotené napadnuté konanie okresného súdu z pohľadu iného účastníka konania – matky maloletého dieťaťa.

34. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

35. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

36. S'ťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € z dôvodov uvedených vo svojej s'ťažnosti, keď poukázal najmä na právnu neistotu v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania.

37. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

38. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 12 P 303/2010, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu a najmä skutočnosť, že posudzované konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, považoval ústavný súd priznanie sumy 1 500 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

39. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní o jeho sťažnosti advokátom JUDr. Vladimírom Kašubom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

40. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839,83 €.

41. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie, prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 139,83 €, t. j. spolu 279,66 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 8,39 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 296,44 €.

42. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu.

43. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016